

IZHAJA VSAK DAN

Priloge št. 101. se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih nakladah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šte. po 5 nvd. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. umetniške, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 40 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, največ pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačnje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez dopolnjenega naročnine, se upravnica ne ogra. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo in ne vrnejo se na vračilo. Naročnina, oglase in reklamacije se pošiljajo na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Izdajatelj konzorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Polno-branilni račun št. 841-652. TELEFON 31 11-57

BRZOJAVNE VESTI.

Strahovlada na Hrvatskem.

Štajerski Slovenci za Hrvate.

CELJE 10. (Izv.) Izvrševalni odbor narodne stranke za Štajersko je imel sredi zvečer številno obiskano sejo, na kateri je bila sprejeta ostra resolucija proti sedanjemu Cuvajevu strahovladi na Hrvatskem. Narodna stranka najodločneje ugovarja proti samovoljnemu kršenju hrvatskih državljanov svobod. Resolucija dalje pozivlja vse napredne elemente v avstr. državni polovici, da povzdignejo po svojih zastopnikih v državnem zboru in v delegacijah v imenu človekoljubja in svobode svoj glas proti samodržavi na Hrvatskem. V resoluciji štajerski Slovenci tudi izražajo svojim bratom onkraj Soile najiskrenejše simpatije v njihovem boju za svobodo in pravice teptanega hrvatskega naroda.

Cuvaj se zanima za slovensko časopisje.

ZAGREB 10. Khuenov eksponent in verni madjarski suženj pl. Cuvaj se zelo zanima za pisavo slovenskega časopisja. Da uduši njemu neljuba, a resnična poročila o strahovladi na Hrvatskem, je odredil, da sta bila že dva slovenska lista zaradi hrvatskih razmer zaplenjena oziroma pobrana po gostilnah in kavarnah. Predvčeršnjim „Dan“, danes pa „Slovenski Narod“.

Cuvaj in saborske volitve.

ZAGREB 10. Poleg drugih nasilnosti namerava kraljevi komisar Slavko pl. Cuvaj tudi oktroirati poseben nov volilni red za hrvatski sabor. V uradih kraljevega komisarja že pridno študirajo nov volilni zakon, ki naj bi zagotovil „unijonistično večino“ v saboru. Po novem načrtu Cuvajevem bi vlada kratkoma imenovala poleg virilistov gotovo število nje udanih in naklonjenih pristašev. Dalje naj bi se v saboru zvišalo število poslancev na 160, od katerih polovico bi jih imenovala vedno vlada, drugo polovico pa bi volilo ljudstvo. Aktivno volilno pravo naj bi bilo zelo omejeno in volilna geometrija tako urejena, da bi vlada lahko vedno v polovici volilnih okrajev zmaga s svojimi kandidati.

Na ta način upa Cuvaj doseči saborsko večino 120 glasov. Vprašanje je sicer še odprto, če bo grof Khuen-Hedervary zadovoljen s takim reakcionarnim volilnim redom. Politični krogi se nagibljajo k eventualnosti, da se zna ta naklep uresničiti.

Cuvajevi nameni.

BUDIMPEŠTA 10. Kraljevi komisar pl. Cuvaj izjavlja v „Budapesti Hirlapu“, da je njegova prva naloga skrbeti zato, da se hrvatski narod strezni in da so zato potrebna ostra sredstva. Iz nadaljne njegove izjave je posneti, da doslej pl. Cuvaj nima na Dunaju za svoje postopanje in kršenje ustave posebnih protektorjev, ker drugače ne bi izjavljati, da hoče pri tem delu toliko časa zadržati, dokler se ne prepriča, da je na Dunaju dobil močnih protektorjev.

Cuvaj tudi v Budimpešti prosjači za podporo ogrskega časopisja. Politični krogi so prepričani, da bo pl. Cuvaj jako dolgo vladal na Hrvatskem kakor kraljevi komisar.

Pelliserju grozé.

BERLIN 10. (Izv.) Dunajski dopisnik „Voss. Zeitung“ poroča, da je avstrijska vlada že ukrenila vse primerne korake, da bo tajnik pariškega mirovnega kongresa

Pelliser takoj čez mejo odgnan, čim bi le poskusil v kakem mestu monarhije, v Zagrebu ali v Pragi agitirati za kongres, na katerem spregovore odlični politiki o pravih avstrijskih razmerah, zlasti pa o sistematičnem zatiranju hrvatskega naroda od strani Dunaja in Budimpešte.

Proti časopisju.

ZAGREB 10. (Izv.) Nekateri listi, zlasti pokrajinski, so morali prenehati, ker niso mogli položiti od vlade zahtevane kavicije. V Varaždinu je ustavil nadaljno izhajanje organ hrvatsko-srbske koalicije „Naše pravice“, ravnotako je prenehal nemško pisani socialistični list „Volksrecht“.

Zaradi neznošnih šikan in persekucij od strani preventivne cenzure se najbrže organ hrvatske socialne demokracije „Slobodna Rječ“ preseli v Budimpešto. Glede preselitve drugih listov ni še čisto nič gotovega.

Podrobnosti o delovanju cenzure.

ZAGREB 10. (Izv.) Po mestu krožijo zanimive vesti o delovanju preventivne cenzure, ki je postala reakcionarnjša, kakor pa v Metternichovih časih za vladanja cenzorja Sednitskega. Pripovedujejo, da je cenzura nekemu listu zaplenila vest o velikonočnih obredih in velikonočnem spredu in sicer zato, ker ni bilo med dostojanstveniki, ki so se udeležili obredov na veliko soboto, zabeleženo ime kraljevega komisarja pl. Cuvaja.

Strogost cenzure v Dalmaciji.

SPLIT 10. Dobropoučeni krogi zatrjujejo, da je generalna prokuratura na Dunaju izdala nalog, da dalmatinska cenzura poostri svoje postopanje nasproti opozicijskemu časopisju.

Vseučiliški dijaki v Srbiji.

BELGRAD 10. Povodoma dijaških slavnosti na belgrajski univerzi, ki jih prireda tukajšnji srbski akademiki svojim bratom v Zagrebu na čast, pride v Belgrad nad 200 hrvatskih dijakov, da tam v svobodni kraljevini protestirajo proti nasilnostim pl. Cuvaja. Zagrebško dijaštvo vsak trenutek pričakuje prepovedi o udeležbi teh slavnosti.

K reformi bosenske deželne uprave.

SARAJEVO 10. Danes je bila v tukajšnjem uradnem listu objavljena naredba skupnega finančnega ministrstva o delokrogu deželnega šefa za Bosno in Hercegovino, kakor tudi njegovega namestnika.

Nove šolske naredbe.

DUNAJ 10. Naučno ministerstvo je sedaj definitivno uvedlo vse v šolskem letu 1910/12 začasno upeljane šolske naredbe na srednjih šolah, deklinskih licejih in učiteljskih, trgovinskih in nautičnih šolah. Po teh naredbah bodo glavne počitnice trajale od 16. julija do 15. septembra.

Nova ministrska odredba tudi uravnava razne počitnice med šolskim letom. Božične počitnice trajajo od 24. decembra do 2. januarja, velikonočne pa od velikonočne srede do torka po veliki noči.

Cesar.

DUNAJ 10. Cesar je danes zvečer dospel iz Wallseeja na Dunaj.

Odlikovani francoski poslanik.

DUNAJ 10. Odpoklicanemu francoskemu poslaniku Crozierju je cesar podelil veliki križ reda sv. Štefana.

Čeden dunajski krščanski socialjec.

DUNAJ 10. (Izv.) V razsulu se nahajajoča krščansko-socialna stranka na Dunaju sedaj napenja vse sile, da bi pri bližnjih občinskih volitvah še ohranila svojo vodilno ulogo pri upravi občine. Agitacija je v najlepšem tiru. Danes pa je na vse dunajske politične kroge napravila splošno senzacijo vest „Reichenberger Zeitung“ o krščansko-socialnem boritlju dr. Baechleju, ki je tudi državni poslanec in obenem odločen nasprotnik tako nujne reforme zakonskega prava. O tem možu prinaša gorenji list prav čedno poročilo, da je dr. Baechle sklenil meseca februarja 1894. v Milanu civilni zakon z neko operetno pevko Wolf. Milansko sodišče je zakon potem razveljavilo. Kljub temu pa je Baechle še nadalje gojil razmerje z operetno pevko, ki mu je naposled porodila hčerko. Krščanski socialci naravno skušajo škandal potlačiti.

Zmešnjave v Mehiki.

MEHIKO 10. Notranji minister objavlja poročilo, glasom katerega so bile ustaške čete pri Jojutli popolnoma porazane. Njih izgube so naravnost velikanske. 100 ustašev je bilo ubitih. Vladne čete imajo 3 častnike in 40 vojakov mrtvih oziroma težko ranjenih.

Železniška nesreča.

ZAGREB 10. Brzovlak proge Budimpešta-Raka je danes popoldne v bližini postaje Vrbovsko skočil s tira. Eden osebni — in eden spalni voz sta bila znatno poškodovana. Izmed potnikov ni bil nikdo poškodovan.

Dunajski stavci pričeli s pasivno resistenco.

DUNAJ 10. Stavci tukajšnjih časopisov so pričeli s pasivno resistenco, ker niso dobili draginskih doklade.

Otok gospe Toselli.

FLORENC 10. Sodišče je otroka gospe Toselli priznalo njenemu soprogu Toselliju.

Volitve predsednika ameriških držav.

CHICAGO 10. (K. b.) Pri včerajšnjih prvotnih volitvah za predsedništvo je Roosevelt dobil v državi Illinois znatno večino. Taft je ostal v manjšini.

Velika zapuščina.

DUNAJ 10. Umrli zasebnik Jožef Spitzberger je zapustil za otroško bolnišnico dva in pol milijona kron.

Stavka rudarjev na Angleškem končana.

LONDON 10. Skoro v vseh rudniških okrajih so angleški premogarji včeraj sprejeli delo. Smatrajo, da je rudarska stavka popolnoma končana. Stavkajo edino le še strojniki, njih delo pa opravljajo rudniški uradniki.

Italijansko-turška vojna

Splošni položaj.

Dosedanji poveljnik turških čet v Tobruku Edhem paša je te dni dospel v Kairo in se je izjavil glede splošnega položaja na tripoliškem bojišču sledeče:

V Darni, Tobruku, Benghaziju in Tripolisu je sedaj 10.000 mož redne turške vojske, ki jo znatno podpira okrog 200.000 domačinov Arabcev, katerim poveljujejo njihovi šejki (poglavari raznih arabskih plemen). Oboroženi so večinoma z italijanom odvzetim orožjem in municijo; bijejo se z velikim navdušenjem in hrabrostjo. Italijani

jih le malo pobijajo, še manj pa zajemajo. Turki lahko vzdržijo še eno leto v boju.

Edhem paša hvali postopanje italijanskih oficirjev, o močstvu pa ima slabo mnenje. Po njegovih nazorih porablja italijansko brodogradnjo pri obstreljavanju obrežnih postojank ogromne množine streljiva, ki pa zelo slabo učinkuje. Italijani uporabljajo številne zrakovplove za rekognosciranje terena. Turki so nedavno pri Benghaziju razstrelili tak aeroplan. (Torej Edhem paša potrjuje ono po „agenciji Stefani“ zanikano vest o razstreljenju zrakovplovov). V zadnjih šestih tednih se je razpoloženje italijanskega vojaštva okrog Benghazija poslabšalo, ker so med njim raznesli vest, da so vsi studenci zastrupljeni. Italijansko vojaštvo sedaj dobiva vodo iz kraljevine Italije.

Nezadovoljnost italijanskega vojaštva.

Milanski „Avanti“ priločuje daljši dopis svojega tripoliškega dopisnika, glasom katerega vlada med vojaštvom 1888. letnika splošna nevolja. Namenoma počasi, ali pa napačno izvršujejo vojniki dana jim povelja. Častniki so nasproti njim skoro brez moči in ustrezajo vsaki njihovi zahtevi, ker umevajo njihovo duševno stanje. Vojaki, ki stoje že šest mesecev pod orožjem, odločno zahtevajo odpustitev. Na palmska debla in utrdbe pišejo z debelimi črkami: „1888. letnik hoče iti domov!“

Po noči dne 3. t. m. sta dva polka dobila povelje za vrkanje, da bi ju prepeljali na neznan kraj za neko vojno operacijo. Vojaki pa so postali popolnoma divji, začeli so preklinjati, razgrajati in prepevati uporne pesmi. Častniki jih niso mogli krotiti.

Pogajanja velevlasti.

RIM 9. Pogajanja velevlasti zaradi skupnega koraka v Carigradu še niso končana in bodo najbrže trajala še dalj časa, kar se more iz tega sklepati, da se italijanski zunanji minister marchese di San Giuliano ne bo udeležil slavnosti v Benetkah in da je to svojo odsotnost motiviral s službenim preobremenjenjem. Evropska diplomacija hoče večinoma podpreti skupni korak šele potem, ko se bo sestal na novo izvoljeni turški parlament. „Corriere d'Italia“ pravi, da je to odlašanje nov dokaz za sistematično nasprotovanje velevlasti proti Italiji, ki se je pojavilo že pri izbruhu vojne. Italijanska vlada se mora odločiti, da nastopi z večjo energijo in sicer tembol, ker bi zelo vplivalo na diplomatska pogajanja, če bi se začelo z velikim akcijskim načrtom. List poudarja, da je Giolitti že večkrat izjavil, da Italijo prav nič ne ovirajo velevlasti v njeni akcijski svobodi. Diplomatično akcijo Sazanova bi velika vojna akcija Italije le podpirala, posebno ker fanatične demonstracije Mladoturkov pri otvoritvi parlamenta gotovo ne bodo uspešno vplivale na posredovalno akcijo velevlasti.

Mirovna akcija velesil v Carigradu.

CARIGRAD 10. (K. b.) V turških uradnih krogih pričakujejo, da prične mirovno, te informativen značaj imajoče posredovanje velesil koncem tega tedna.

Požrtvovost bosenskih muslimov.

Iz Sarajeva poročajo, da znaša zbirka muslimov v Bosni in Hercegovini za turški rdeči polumesec v Tripolitaniji že nad pol milijona kron.

Brezlični brzojav med Rimom in Tripolisom.

RIM 10. Zatrjujejo, da bo brezlična brzojavna zveza med Rimom in Tripolisom v kratkem dograjena in se izroči prometu 15. tm.

PODLISTEK

Vitez iz Rdeče biše.

(Le chevalier de Maison Rouge.) 65

Roman iz časov francoske revolucije. — Spisal Aleksander Dumas star.

Kraljica si je zakrila obraz z rokama. „Ah! imejte usmiljenje, madama,“ je vzklila, „poglejte moje boleste, pogledajte moje solze...“

Nato je skušala iti mimo, ne več v upanju, da bi pobegnila, temveč, da bi ušla tej divji ženski.

„Ne, ne pojdeš mimo,“ je tulila starka; „ti hočeš pobegniti, gospa Veto... hotela bi k Prusom... ne utečeš mi,“ je nadaljevala in se oklenila kraljičinega krila; „saj ti že jaz prepričim! Na svetliko z madamo Veto! Le vkup občani! Naprej... da bo ta nečista kri...“

S skrivljenimi rokami, razmršenimi lasmi in krvavo zateklimi očmi je padla nesrečnica v znak in odtrgala košček obleke, katere se je bila oprijela.

Razburjena od skrajnosti, toda osvobo-

jena vsaj te blazne ženske, je hotela kraljica na vrt. Naenkrat je vzbudilo pozornost gardistov, obdajajočih kraljico, strašno kričanje, pomešano s pasjim lajanjem in čudnim ropotom.

„K orožju, k orožju! Izdajstvo!“ je upil nekdo, ki ni bil nihče drugi nego Simon.

„Vsa straža k orožju!“ je kričal čevljar, medtem ko je Blak divje lajal, „izdani smo. Odvedite Avstrijanko zopet gori! K orožju, k orožju!“

Prihlet je neki častnik. Simon mu je jel nekaj pripovedovati in z razvnetimi očmi kazati na kočo. Tudi častnik je nato velel k orožju.

„Blak! Blak!“ je zaklicala kraljica in stopila par korakov naprej.

Toda pes je ni ubogal, temveč je neprenehoma lajal z enako besnostjo kakor prej. Narodni gardisti so pograbili za orožje in planili v kočo, medtem pa so uradniki obkolili kraljico, njeno svakinjo in hčerko ter jetnike prisilili, da so se vrnili skoz duri, ki so se zapahnila za njimi.

„Pod zakopana vrata,“ je kričal Simon, „videl sem, kako so se pregibala, popolnoma sem gotov. Razun tega je pes, dobra živalica, ki ne pripada zaroti, zavohal za-

rotnike, ki so bržkone skriti v kleti. Ej, čujte ga, še vedno laja.“

Izpodboden vsled Simonovega kričanja je Blak res začel še huje lajati.

Častnik je pograbil za obroč, pritrjeni na zaklopnih vratih. Ker jih ni mogel vzdigniti, sta mu prihitela na pomoč dva najmočnejša grenadirja, toda brez uspeha. „Ali ne vidite, da tiščijo vrata od znotraj,“ je dejal Simon, „streljajte vanje, prijatelji, streljajte!“

„Ej, razbijete mi steklenice!“ je vzklila gospa Plumeau.

„Streljajte!“ je ponavljal Simon, „streljajte!“

„Močli, kričate,“ je rekel častnik, „prinesite sekire in presekajte deske. Oddelek naj bo pripravljen. Pozor, in ko se odpre past, streljajte vanjo!“

Pokanje desk in nenadni sunek sta gardistom izdajala, da se v notranjosti nekaj giblje. Kmalu nato se je začulo nekako podzemsko šumenje, kakor da bi se zapirala železna ograja.

Deske so obdelovali s sekirami. Dvaset puškinih cevi je bilo namerjenih v odprtino, ki se je širila bolj in bolj. Toda nikogar ni bilo videti skoz odprtino.

Častnik je zažgal bakljo ter jo vrgel v

klet; klet je bila prazna. Odpahnili so zaklopna vrata, ki so takoj odjenjala.

„Za menoj,“ je zaklical častnik in pogumno stopil na stopnišče.

„Naprej! naprej!“ so zavpili narodni gardisti in sledili častniku.

Zid je bil prekopan. Opazili so na mokrih tleh neštevilo sledi, a v smeri proti Rue de la Corderie se je nahajal hodnik, tri čevlje širok in pet čevljev visok, podobno rovu.

Častnik je zlezal v odprtino z namenom, da bi zasledoval aristokrate kolikor mogoče globoko v zemljo; toda komaj je bil prestopil par korakov, ga je zadržala neka železna ograja.

„Vojaki,“ je dejal častnik, „ostanite v kleti in pobijte vse, kar se vam prikaže.“

Po tem povelju je častnik zopet zlezal iz kleti in se takoj podal k Santerru naznaniti važni dogodek.

„Ah! ah!“ je vzklil Simon in si mel roke, „ah! ah! ali porečejo zopet, da sem norec? Vrli Blak! Blak je izborni patriot. Blak je rešil republiko. Sem pojdi, Blak, sem!“

Ko se mu je pes približal, je podlež tako neusmiljeno brnil ubogo živalico, da je odletela dvajset korakov v stran.

Škandalozni administratorji.

Korupcija v Puli se — vredno pridružuje korupcija v Rovinju. Ta poslednja nima sicer tolike obsežnosti in tudi ne tolike pomembnosti, kakor je ima ona v Puli. Sicer pa sta si sestrji, hčeri iste matere — splošne korupcije, kakor se je razvila z vednostjo in ob pasivni asistenci, ali pa tudi ob aktivnem sodelovanju klike, ki jej je od zdavnaj poverjeno vodstvo deželne uprave — dragoceni dar deželne avtonomije, te podlage pravici samodoločbe, ki more ustvarjati toliko dobrega, ako je v dobrih, sposobnih, delavnih in poštenih rokah.

To je ravno usodno, da sta aferi v Puli in Rovinju hčeri iste matere, splošne korupcije, ne bolezní za-se, ampak pojava iste splošne bolezni.

To se posebno vidi na senzacionalni aferi, ali bolje rečeno: na vrsti afer — jedna škandaloznejša od druge — v Puli. Dva karakteristika ima na sebi neverjetna korupcija v Puli: da je splošna ter da so bili vsi, ki so udeleženi na njej, od najnižega do najvišjega, kakor z verigo spojeni med seboj. Nikakega dvoma ni namreč, da so pri deželnem odboru v Poreču dobro vedeli, da je v državi Danski, pardon, Puljski mnogo gnilega. Vedeli so to in vendar so leteli na Dunaj protestirati v imenu deželne in občinske avtonomije! O da: avtonomija je — kakor smo že rekli — dobra stvar, dragoceno jamstvo svobode, samodoločbe, podlaga demokratične uredbe javne uprave. Ali, kakor vsaka in tudi najlepše stvar, more tudi avtonomija postati veliko zlo, ako je poverjena nepravim rokam, ki jo zlorabljajo in izrabljajo v nečedne namene. Čim pa kdo nastopa v obrambo avtonomije, ki služi le sebičnosti posamičnikov ali klik in ako s tem prinaša le škodo splošnosti — le onečestja in protistaira veliki princip samodoločbe. To je zagrešila tudi večina deželnega odbora istrskega, ko je poslala na Dunaj odposlanstvo, ki naj bi v imenu avtonomije pokrila to, kar se je zgodilo v Puli. Gospodje, ki so hiteli na Dunaj, niso koristili principu avtonomije, ampak so ga le kompromitirali. V tem je ravno znak splošnosti korupcije, je dokaz, da je spajala veriga vse od malih bogov na puljski občini do velikih bogov tam gori v poreškem olimpu. Ali da se umejemo! Ne trdimo, da so se tudi oni tam gori osebno okoristili na korupciji v Puli, ali molčali so, tolerirali so, ostajali pasivni, ko bi bili morali vzeti v roke bič. S tem so postali sokrivci, v tem je njihova krivda.

Taka korupcija na javnih upravah je morala usodno delovati na mišljenje in pojmovanje, ali recimo kar naravnost: na moralno v vsem taboru. Ljudstvu, ki je gledalo, kaj vse se sme nekažnjeno, so se morali zmešati pojmi o tem, kaj je pošteno in kaj nepošteno. Ob takih izglelih na javni upravi se skoro ni čuditi, da so ljudje začeli misliti, da je vse to dovoljeno. Tako je korupcija na javni upravi demoralizatorično delovala na širše plasti ter je zašla v zasebno življenje in na polje trgovstva.

V tem pogledu smo doznali iz Pule par prav karakterističnih slučajev. Imenovanje komisarja in pridodelitev svetovalstva sta vendar govorila dovolj jasno, da tako, kakor je šlo doslej, ne sme iti dalje, ker ni bilo pošteno. Mislite-li pa, da je slavni tabor puljske kamore umel ta govor? Kaj še! Čim je bil neki Italijan — pravijo, da je osebno poštenjak — imenovan členom svetovalstva, je dobil že pisma, zahtevajoča od njega, naj bi nadaljeval po starem zistemu povspeshevanja koristi — posamičnikov!

Drug slučaj. Lastnika puljske banke Africha so aretirali, ker je obdolžen, da je poveril kakih 80.000 kron. A sedaj čujte: bilo je ljudij v Puli, ki se kar niso mogli prečuditi, kako se more držati človeka v zaporu radi kaj takega, radi take — bagatele! Že ta dva slučaja pričata, kako so se po slabih izglelih — ki so vedno ostajali nekažnjeni, pri čemer opozarjamo posebno na svojedobne velikanske defraudacije v občini Motovunski, ko je šlo, če se prav spominjamo, za kakih 100.000 K — ljudem zmešali pojmi o poštenem in nepoštenem, dovoljenem in — kaznjivem.

Tako je korupcija od gori demoralizatorično vplivala na splošno naziranje. V tem močvirju je bila možna v Puli glasovita afera s podjetnikom Münzem, ki so mu občinski upravitelji s stotisočaki polnili žepe, dokler ni prišlo do poloma.

Pa tudi pri družih javnih upravah, kjer ni dela za preiskovalnega sodnika in državnega pravdnika, kjer se ne more govoriti o tatvinah, je stvar žalostna. Redke so izjeme, kjer upravljajo pristaši istrske kamore, da ne bi bila uprava pod vsako kritiko, v največjem neredu. Povsodi vladajo pristranost, protekcijonizem, nepotizem, in ne v zadnji vrsti pomanjkanje vsacega umevanja in sposobnosti za racionalno javno upravo. Povsodi je postalo v tradicijo, da do beneficijev javne uprave imajo pravico le izvestni ljudje, zanesljive opore gotove politične struje. Upravam istrske kamore nedostaja kardinalnih pogojev za vršenje dobre uprave: nedostaja jim nepristranosti in sposobnosti.

Puljska afera je le en pojav splošne bolezni — seveda najhujši, kolikor smo jih doživeli sedaj. In v tem je krivda dosedanjih avstrijskih vlad, da je trebalo najhujšega, predno so vladna gospoda posegli vmes. Samo pa, da ne bi vladna storila sedaj usodne pogreške, da bi svoje delo omejila le na ta posamični slučaj, da bi hotela sanirati le en pojav bolezni, mesto da bi zdravila splošno bolezen samo. Poleg občinskih upraviteljev, ki spadajo pred preiskovalnega sodnika je po vsej Istri administracij, ki po svoji nevrednosti kriče po sanaciji. Vlada naj si ne zatišče več oči pred dejstvom, da so pristaši istrske kamoristične oligarhije — z malimi izjemami — že po vzgoji, po izgledih, po tradiciji slabi, da — škandalozni administratorji! Ako bi se vladna zopet hotela omejiti le na tradicionalno avstrijsko polovičarstvo, ako ne bi iz razkritij v Puli izvajala konsekvence, potem bi se obremenila z novo krivdo in bi bila soodgovorna za vso neizmerno škodo, ki jo trpe javni interesi vsled škandaloznih administracij.

Avtonomija Irske.

Mejtem, ko se Madjari pripravljajo, da Hrvatom vzamejo njih politično samostojnost, ki so jo uživali od pantiveka, bo danes angleškemu parlamentu predložena takozvana homerule-bill, ki naj končno, po par sto letnem boju, podeli Irski popolno avtonomijo v vseh notranjih, samo Irske se tičočih stvareh. Irska dobi parlament s dvema zbornicama. Parlament bo smel nalagati tudi davke in celo carino; le med Angležko in Irsko mora ostati vedno svobodna trgovina.

Domače vesti.

Dolžnost Slovencev vspricho dogodkov na Hrvatskem. — Cemu tratite toliko prostora z dogodki na Hrvatskem?! Saj je mnogo drugih stvari, ki so bliže našemu slovenskim interesom! Tako-le nas je prijel neki prijatelj, ki je sicer pošten in zvest Slovenec, ali slab — politični muzikant. Zato mu hočem povedati, zakaj je ne le nam, ampak vsemu slovenskemu časopisju v dolžnost, da se neprestano in čim obširneje bavi z dogodki na Hrvatskem.

Najprej moramo to že v imenu principa svobode narodov. Saj se v imenu tega principa vse pošteno evropsko časopisje bavi z dogodki na Hrvatskem. Pa ne bi se mi Slovenci, ko gre vendar za nam najbližji in najsorodnejši narod, ki smo tudi od države zanemarjeni in od sovražnikov tlačeni narod.

V našem našem interesu je, ako tudi svoj, če tudi skromni glas pridružujemo protestom proti nasilstvu, ki tako neusmiljeno brutalizira hrvatski narod! In mari smemo mi, ki smo sami tako šibki, misliti na izvojevanje narodne svobode brez prijateljev, brez pomoči?! Vsak boj za svobodo katerega si bodi družega naroda je boj tudi za našo svobodo. Mi potrebujemo pomoči, ali, da je bomo mogli pričakovati, jo moramo tudi dati. V prvi vrsti pa njim, s katerimi smo teritorialno združeni, ki nas spajajo žnjimi sorodstvo krvi in jezika in skupnost interesov.

Poleg teh dejstev pa so še posebno sedanje razmere na Hrvatskem, ki zahtevajo od nas, da vršimo nalogo, ki je časopisje v Banovini ne more vršiti, ker mu kruta železna pest maši usta. Časopisje na Hrvatskem kmalu ne bo smelo pisati več o drugem, nego o — vremenu in krompirju! Zato je dolžnost nam vsem, ki vendar svobodneje dišemo vsaj, kar se tiče svobode tiska, nam, ki nas ne doseže pest Cuvajevih rabljev, da skrbimo za informacije širši evropski javnosti, kajti poročila v raznih slovenskih listih vendar prehajajo tudi v liste družih neslovenskih narodov. In obsodbe javnih glasil se vendar-le najbolj boje tirani v Budimpešti in v Zagrebu. Ta strah je tudi zavzel komisarja Cuvaja, da je napravil največjo neprevidnost, da je začel izganjati tujke žurnaliste. Zato je tem več dolžnost vseh Slovanov, da pomagajo po svoji moči, da bo široki svet točno informiran o zlodelih zlogasnega Cuvaja, o tiraniji njegovega režima, o sredstvih krutosti, s katerimi bi hotel potlačiti hrvatski narod in ga usuznjiti Madjarom.

Kakor ljubitelji svobode in kakor istokrvni bratje moramo stati Hrvatom na pomoč v teh težkih urah. Uneje-li sedaj dobri prijatelj in slabi politični muzikanti, zakaj se toliko bavimo z dogodki na Hrvatskem?!

Ob tej priliki še posebno besedo na adresu slovenskih političnih strank! Kaj pomagajo vse zveneče besede o gotovih slavnostnih prilikah, kaj pomagajo vse visoke pesmi o bratstvu in zavezništvu, ko se nič ne rizika in se morda išče pomoči za — svojo stranko?!

V takih trenutkih, kakor so sedaj prišli za Hrvatsko, treba z dejanji, z nevstrašno besedo, z nastopi brez vsacega obzira tudi na vzgoraj, in tudi brez strahu radi kake nepravice za svojo stranko pokazati, da res čutimo bratski, da smo res bratje in zavezniki. V hudih časih se kaže prijatelj.

Kdor v sili daja, se sme nadejati, da bo pozneje dobival. Prijateljstvo, ki tega ne zmore, je sumljivo in ne obvezuje v ničesar. V časih, ko ni nevarnosti, so tudi najlepši članki in tudi najlepši govori o hrvatskem državnem pravu in o hrvatsko-slovenski zajednici le prazne fraze, za katerimi morejo drugi slutiti le egoizem.

Zopet en slučaj iz naše bolnišnice, ki priča, da za naše ljudi ni to dom usmiljenja in človekoljublja, marveč brezčutnosti vsled narodnega fanatizma.

V ponedeljek zjutraj s prvim vlakom državne železnice so pripeljali iz Štanjela v Trst Antona Starca, ki se je hudo opeknel povodom požara v hlevu Starčeve restavracije v Štanjelu minole nedelje zvečer. Ponesrečenca je spremljal njegov brat Avgust Starc. Ko sta dospela v vežo bolnišnice in pojasnila nesrečo, so ju tam nameščeni organi bolnišnice vprašali najprej, kje da je to St. Daniel — je-li je v Furlaniji? Na dobljeno pojasnilo je pripomnil eden njih: „Torej je to v ščavarji! Že un ščavo!“

Ta surova pripomba na takem mestu je seveda globoko užalila osebo spremljevalca g. Avgusta Starca, ki je ogorčeno in opravičeno protestiral proti takemu postopanju. V torek popoldne ob 11. uri pa je šel v bolnišnico drugi brat ponesrečenca Peter Starc, stanujoči v Trstu Androna Romagna št. 2, pritličje. Šel je naravnost v 7. oddelek, kjer leži poškodovanec. Vprašal je postrežnico, kdo da sta bila ona dva postrežnika, ki sta prinesla bolnika v oddelek in ga tako žalila. Postrežnica ni ustregla tej zahtevi, pač pa je še žalila Starca (seveda po laški) češ: „Kaj tudi vi hodite sem iskat nesreče! Če bi bila mesto onih dveh dva druga postrežnika, bi bil vaš brat (prosimo: bolnik!) dobil še klofut.“

Vspricho take podivjanosti je obiskovalec pozdravil bolnega brata in odšel, globoko užaljen. Spodaj v veži pa je vendar doznal imeni onih dveh — usmiljenih src: imenujeta se Cramer Stedler Giovanni in Volapin. Sicer pa si je g. Starc dobro zapomnil fiziognomijo obeh.

G. novi ravnatelj mestne bolnišnice bo moral poseči po veliki metli, ker je skrajni čas, da bo enkrat konec prizorom, ki gotovo niso v čast mestu, ki hoče biti uvrščeno med mesta s — civiliziranimi odnošaji.

Prva primorska gostilničarska zadruga je imela občni zbor dne 27. minolega meseca, na katerega je nujno vabila vse slovenske gostilničarje potom poziva v „Edinosti“. Žalostno je, a vendar resnica, da od toliko slovenskih družinskih gostilnic, ki jih imamo v Trstu, se ni niti ena udeležila. Žalostno je, da se drže ob strani, ko vedno predstavljajo kot slovenska narodna podjetja. — Kaj pomaga „narodno“ društvo, ako podpira s svojim kupovanjem tujerodne kapitaliste! Pride dan, da se jim napove bojkot in ako se bodo hoteli ohraniti, bodo morali iskati pomoči tujerodcev, da jim bodo podpirali gostilničarsko obrt. Mari ne vzdržuje te društvene gostilne edino slovenska javnost? Ne pomaga biti naroden v notranjosti, to treba kazati tudi na zunaj.

Zgoraj omenjeni zavod je ustanovljen v pomoč gostilničarske obrti in je nekak gostilničarski sekretariat. Ta sekretariat si je nadel nalogo polzvedovanja in dajanja informacij udom v vseh slučajih in hoče tudi korporativno nastopati v obrtnih stvareh. Obenem ima tudi v svojem tajnem delovanju nalogo do nadzorovanja nad zadrujo „Consortio dei osti“, o katerem vedo naši gostilničarji, kako jim gre na roko, ko iščejo zavetja in sasele in kako vse drugačne usluge dobivajo Italijani glede gostilničarskih koncesij. Zadruga je dosegla že ta uspeh, da je razbila pivovarniški kartel in da je pristopila k slovenski pivovarni, pri kateri so najlepše ugodnosti od vseh drugih pivovaren. Zadruga ima tudi lep svoj kapital, s katerim hoče pomagati gostilničarjem s primernimi posojili v času potrebe. In vendar se mnogi naši gostilničarji nočejo otrestiti od odvisnosti od drugih pivovaren. Ker je naša zadruga narodno podjetje, je tem večja dolžnost vsakega slovenskega gostilničarja, da pristopi k njej kot ud. Potem šele bo lahko ponosen na svojo neodvisnost in bo spoštovan od naroda. Slovenski gostilničarji, naj si zapomnijo, da vsi dobro vemo, da jih vzdržujejo le slovenski gostje. Tem lažji jim vidi moral biti korak do gospodarske neodvisnosti od tujerodcev.

Narodno delavstvo! „Narodna delavska organizacija“ v Trstu priredi v nedeljo, dne 14. aprila t. l. peš-izlet v Škedenj. Zbirališče ob 1.30 popoldne pred „Konsumnim društvom“ pri Sv. Jakobu, odkoder odhoda ob 2. popoldne skupno z godbo NDO. in društveno zastavo. V Škedenju bo ob 3. popoldne na vrtu „Gospodarskega društva“ **javen shod** s sledečim dnevnim redom: „Položaj slovenskega delavstva v Škedenju in okolici“. Na shodu poroča med drugimi tudi državni in deželni poslanec g. dr. Otokar Rybář. — Po shodu bo veselica z godbo, plesom in petjem na velikem vrtu „Pri Smecu“. — Vstopnina na veselico 40 stot. za osebo. — Slovenski delavci in delavke! Poskrbite, da bo naš prvi letošnji izlet dne 14. aprila impozanten!

Renegat hujši, nego gad. Prejeli smo: Sin tobakarnarja Rončelj (Via S. Marco pri Sv. Jakobu) pardon Roncelli (ker se noče pisati, kakor njegovi dedje), ni le odpadnik svojega naroda, ampak tudi zelo — izobražena oseba. Prilika je včeraj nanekla, da sem bil priča, ko je neka gospica kupovala užgalice in je zahtevala one družbe sv. C. in Met. Toda on jej je uprav usiljeval vse druge samo zahtevanih jej ni hotel dati. Zato je gospica odšla. Potem pa sem se jaz sprjel ž njim. Ker sem očital grdobu njegovega postopanja, me je začel zmerjati z vsemi možnimi izrazi iz leksikona — dedne kulture, posebno pa s ščavom. In tako se dogaja večkrat v oni tobakarni. Stariši so lahko ponosni, da so vzgojili takega sina. Našinci pa vedo, kako se morejo izogniti žaljenjem v oni tobakarni.

Subvencija za gledališče Verdi. — Šolski odsek mestnega sveta predlaga, da se določi gledališču Verdi tudi za bodočo sezono 1912/13 podpora v znesku 60.000 K.

Za našo deco! Pod tem naslovom prirede pevsko društvo „Adrija“, podružnica družbe sv. Cirila in Metoda in „Sokol“ v Barkovljah dne 5. majnika veselico v večjem obsegu. Da bo gmotni uspeh prireditve, kateri je tako blag namen, čim boljši, prosijo imenovana društva, da se druga narodna društva ozirajo pri svojih prireditvah na ta dan in ga prepuste omenjenim trem barkovljskim društvom za njihovo prireditve.

Razstava slik in plastike (Salon d'Art) je odprta vsak dan od 9—1 in od 2—5, trg Goldoni št. 6, I. nad. (Umetne fotografije „Stara Praga“, umetna keramika.)

Vstopnina 30 stotink. Delavci in dijaki 20 stotink.

Za Družbo. Gospica Tončka Čarga je poslala družbi Cirila in Metoda 4700 lepo urejenih znamk z napisom: „Znamka do znamke igrača, Kamen do kamna pa vendar palača!“

Pevsko društvo „Trst“. Danes v četrtek, točno ob 8. zvečer pevska vaja za ženski zbor. Jutri zvečer točno ob 8. pevska vaja za moški zbor. — Pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

Sentjakobska Cir.-Met. podružnica vabi vse gg. odbornike in odbornice na zelo važno sejo, ki se bo vršila danes zvečer ob 8.30 v prostorih pevskega društva „Ilirije“ ulica Montecchi 15. Posebno pa so vabljeni novoizvoljeni, da se udeležijo seje v polnem številu.

V zavodu sv. Nikolaja je odslej učni tečaj ob četrtkih ob 5. popoldne.

„Zveza jugoslovanskih železničarjev“ v Trstu naznanja, da se bo vršila v petek, dne 12. aprila t. l. zelo važna odborova seja, ter prosi vse odbornike, namestnike in nadzornike, da se v polnem številu udeležijo te važne seje. Obenem naznanja, da se ne bodo vršile pevske vaje danes 11. t. m., temveč jutri v petek, 12. t. m. in sicer v veliki dvorani NDO. Prosi za polnoštevilno udeležbo.

„Kmetijska družba za Trst in okolico“ naznanja gg. odbornikom, da ima dne 12. t. m. to je v petek ob 3.30 popoldne v svojih prostorih odborovo sejo.

Prva tržaška narodna godba NDO. Podpisani uljudno vabi vse tovariše odbornike in namestnike na izredno sejo, ki se bo vršila v petek, 12. t. m. ob 7. zvečer v prostorih NDO pri Sv. Jakobu.

Ker je dnevni red te seje jako važen, prosim, naj nihče ne manjka. Pregarc.

„Tržaška Sokolska župa“ ima svoj izredni občni zbor v nedeljo, dne 14. aprila t. l. ob 8.30 popoldne v telovadnici tržaškega „Sokola“. Dnevni red: 1.) Volitev starost; 2.) Volitev podstarost in morebitnih drugih funkcionarjev; 3.) Razno.

V slučaju nesklepnosti se zborovanje vrši pol ure pozneje. Bratska društva naj pošljejo iste delegate kot za glavni občni zbor.

Člane „Delavskega podpornega društva“ se vabi na redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 14. t. m. ob 10. uri predpopoldne v društvenih prostorih.

V „Edinosti“ od dne 10. t. m. je bilo pomotoma javljeno, da se občni zbor vrši ob 4. uri pop.

Volitev novega odbora prične v soboto dne 13. t. m. ob 5. uri pop. ter traja do 7. ure zvečer ter nadalje drugi dan od 8. ure zjutraj do zvršetka občnega zbora.

„Slovensko delavsko izobraževalno društvo“ priredi v nedeljo popoldne peš-izlet na Prosek, združen s predavanjem.

za gospode in dame, točno in modno blago
KAREL KOČIAN,
TOVARNA NAČRTOVANJA
v Mumpolcu (Češko).
Uzorci franco.

Suhna,

POZOR!! Vsi zavedni Slovenci in Slovenke kupujejo samo pri narodni tiskarji **Križmančič & Breščak, Trst, ulica Nuova 37.**

Tržaško koles. društvo „Balkan“ razpisuje, da se vrši v nedeljo 14. t. m. dirka juniorjev na cesti Opčine—Sežana—Opčine. 14 kilometrov. Maksimalen čas 35 minut. Vloga k dirki K 2.—. Nagrad je 4 in svetinja za maksimalni čas. Prijave se sprejemajo vsaki dan v društvenem sedelu, v kavarni „Minerva“ in na dan dirke.

Gg. odborniki so naproseni, da se udeležijo eksekutivne seje, ki se vrši ta dan ob 4. uri popoldne v gostilni Kalin na Opčinah. Dirka se vrši točno ob 3. pop.

Gospodarsko društvo pri Tirolcu (Sv. Mar. Magd. Zg.) vabi na nadaljevanje občnega zbora, ki se bo vršilo v nedeljo, dne 14. t. m., ob 8. zjutraj v društ. prostori. Ker smo pred nekaj dnevi na tem mestu svarili in vzpodbujali k slogi, upamo, da se bo zadeva na prihodnjem občnem zboru uredila v splošno zadovoljnost ter čast društva in druženikov.

Naše gledališče.

S prihodnjo predstavo, ki se bo vršila v nedeljo, dne 14. t. m. ob 8. zvečer, praznuje naša priljubljena subreta g. ca Angela Janova svoj častni večer.

Gospica Janova je tekom dveh sezon postala našemu tržaškemu gledališču zvesta. V operi in v drami, vedno jo najdemo na njenem pravem mestu. Splošne simpatije, ki jih uživa gospica Janova v Trstu, pokažemo najbolje, če pri nedeljski predstavi napolnimo gledališče do zadnjega kotička. Gospica Janova si je izbrala za svoj častni večer na našem odru tako častno uspešno Leharjevo opereto

„Grof Luksemburški“,

ki se poje zopet z gospodom Ilčićem in gospico Thalerjevo v ulogah Renéeja in Angele.

Ta predstava se bo vršila v abonentu kot 29. predstava v tekoči sezoni.

Tržaška mala kronika.

Roparski napad?

Predvčerajšnjem se je tržaški policiji posrečilo aretirati nekega človeka, na katerega leti najopravičenejši sum, da je z njim prišel v roke pravice velik zločinec.

Nekaj časa sem se je zadrževal v Trstu neki človek, ki je razmetaval denar kakor z lopato. Seveda je opazila varnostna oblast to tujčevu nenavadno radodarnost in je dala nazirati tujca po svojih organih. Toda tujec je izginil za nekaj časa. Poteklo pa je par tednov in razpisni gospod se je zopet vrnil v Trst in zopet začel svoje razpisno življenje.

Da podamo le približno sliko njegove „radodarnosti“, naj navedemo, da je v nekem hotelu, kjer se je nastanil za par dni, dal samo enemu natakarku 100 K napitnine. Nekemu izvoščku, ki ga je vozil kratak čas, je dal 20 K. V neki gostilni, kjer je obedoval, je dal natakarku 30 K napitnine. V starem mestu je v eni noči plačal pri isti mizi za 360 K šampanjca. Nekega večera je prišel tudi v točilnico v restavraciji hotela „Balkan“, kjer je tudi plačal nad 300 K za šampanjec in vabil k pitju vsakogar, kdor je hotel piti.

Možakar ni bil navadno oblečen najbolje, toda imel je navado, da je prišel v kavarno ali kak drug javni lokal in se vse del v separiran prostor, kjer je hitro premenil obleko. V svežnju je imel namreč pripravljeno elegantno obleko, s katero je zamenil svojo navadno precej ponošeno.

Varnostna oblast je hitro zaznala, da se je razpisni tujec zopet povrnil v Trst in mu je posvetila vso svojo pozornost. Ker se ji je pa zdela njegova razpisnost in njegovo čudno počenjanje le preveč sumljiva, ga je komično aretirala.

Pripomnimo naj še to, da sedaj, ko je drugič prišel v Trst, ni prenočeval v kakem hotelu, temveč je prebil vse noči večinoma v starem mestu ali pa po kavarnah.

Na policiji so se nato začela dolgotrajna in natančnejša poizvedovanja, zvezana z zasliševanjem aretiranca, ki se je v svojih izpovedbah zapletel v celo vrsto protislovij.

Izpočetka si je dajal razna imena, končno pa je ostal pri tem, da se imenuje Stefan Szezurowski in da je iz Strusowega v Galiciji ter po poklicu knjižgost. Pri sebi je imel še svoto 2200 K, ki so jo seveda konfiscirali. Glede na denar je izjavil najprej, da ga je dobil od svoje matere, ki da je zelo bogata, potem pa je pravil, da ima v svoji domovini veliko manufakturno trgovino, končno pa, da se bavi s trgovino z živino na debelo in da ima pri tem izredno velik dobiček.

Poleg tega pa je še trdil, da je bil v Solnogradu in da je tamkaj stanoval v neki ulici, katere ime je tudi povedal in hišno številko.

Tržaška policija se je seveda takoj obrnila na solnograško policijo v tej zadevi, dobila pa je odgovor, da ga ni človeka v Solnogradu, ki bi se imenoval Szezurowski, in da v Solnogradu tudi ni ulice, ki bi se imenovala tako, kakor je povedal aretiranec.

Vse to je seveda dalo policiji povod, da ga je pridržala v zaporu in nadaljevala še z večjo vmeno svoje poizvedbe, ker se ji je zdela popolnoma upravičena sumnja, da ima v kleščah nevarnega zločinca. In ta sum

se je tudi vedno bolj utrjeval, ko so našli tujčev kovčez, katerega vsebina je kazala, da je aretiranec skoro gotovo zagrešil roparski umor.

V kovčezu so namreč našli par brzojavk, naslovljenih na ime Stefana Szezurowskega v Podszumlancih v Galiciji. Odpošiljatelj brzojavk so bili neki Rusinowski, Gardulowski in še drugi, vsi dunajski mesarji. Brzojavke so bile oddane vse na Dunaju tekom meseca februarja pa do 18. marca t. l. V kovčezu se je nahajal tudi jopič, kakor ga navadno nosijo mesarji, a pri jopiču je bil znotranji žep odtrgan.

Našli so poleg tega tudi torbico iz celega, kakor se navadno rabi za shrambo zlatega in srebrnega denarja, potem pa tudi nekaj aretirancevega perila, ki je bilo okrvavljeno.

Ko so aretirancu pokazali vse te stvari, je trdil, da mu je tekla kri iz nosa.

Končno so našli tudi na Bezowskega naslovljeno brzojavko Lvovskega c. kr. namestništva, s katero se naslovljencu naznaja, da se dovoljuje invagoriranje prašičev in da se je dotično dovoljenje že izdalo okrajnemu glavarstvu v mestu, ki ga nareja brzojavka.

Areiranec govori gladko češki, poljski ruski, maloruski in nemški. Njegova vnanost ne kaže nikakih posebnosti. Na obeh rokah je na prav poseben način tetoviran.

Varnostna oblast se je brzojavnim potom obrnila na vsa večja gališka mesta in v Angliji za poizvedbe o aretirancu.

Verjetno je, da je areiranec v resnici trgovec z živino, ki je pod pretvezo dobrega zaslužka zvalil v neki dosedaj še neznan kraj nekega mesarja ali trgovca s prašiči, ga tamkaj umoril in si potem prilastil umorjenčev denar. To tudi kažejo one brzojavke, ki so vse odposlane z Dunaja in ki vse pozivljajo naslovljenca, naj pride sem ali tja, zagotavljač lep dobiček itd.

O zanimivi stvari bomo poročali od časa do časa obširneje.

Maloruski patrijotizem. Naši čitatelji se še spominjajo, da je lanskega leta, ko je v Italiji izbruhnila kolera, prepovedala argentinska vlada v Južni Ameriki priseljevanje italijanskega delavstva v Argentino in je tudi poskrbela za to, da se je izselilo iz Argentine čim največ italijanskega delavstva, ki so ga uporabljali pri poljedelskem delu. Na mesto izgnanih Italijanov so se začeli tedaj izseljevati v Argentino v velikem številu delavci iz Avstrije, zlasti pa maloruski delavci iz Galicije, Bukovine in Sedmograščja.

V buenosayreški provinciji je dobilo dela posebno veliko Malorusov. Prošli mesec pa se je v tej provinciji, ne ve se natančno po kom, najbrž pa po zavidnih Italijanih, raznesla vest, da je na Dunaju izbruhnila revolucija in da so vrgli cesarja s prestola. Ta vest je tako razburila 86 tamkaj se nahajajočih Malorusov, da so sklenili takoj odpotovati v domovino v obrambo svojega vladarja.

In ni pomagalo prav nič nobeno prepričevanje, da je ona vest neresnična, in verjeti tudi niso hoteli niti tamkajšnjemu avstrijskemu konzulu. Hoteli so se prepričati na lastne oči, da še vlada v Avstriji cesar Franc Josip in na vsak način so hoteli odpotovati v Avstrijo. Dali si niso niti izplačati svojega zaslužka, ki bi ga imeli še dobiti, temveč so še deloma s pomočjo svojih prihrankov, deloma pa s pomočjo konzulata kupili vožnje listke in so se vkricali na parobrod „Evgenio“, last družbe „Austro-Amerikane“ ter se odpeljali v domovino.

Prispeli so v Trst in tudi tu so jih prepričali, da ona vest ni resnična; toda vse ni pomagalo nič, tudi zagotovila policijskih funkcionarjev ne, da je cesar še vedno na prestolu in da se počuti popolnoma dobro. Hoteli so na Dunaj, da se sami prepričajo, da vidijo cesarja.

Brzjavilo se je iz Trsta v Črnovice in predvčerajšnjim sta prispela v Trst dva delzna poslanca bukovinska, ki pa tudi nista mogla prepričati ljudi, da je vest o revoluciji na Dunaju neresnična in da cesar še vlada na Dunaju. Ker končno torej ni pomagalo nobeno drugo sredstvo, da bi se izbila ljudem iz glave ona neresnica, se je predsinčjem odpeljalo vseh 86 maloruskih delavcev na Dunaj. Vožnje stroške je plačala tržaška mestna občina, seveda proti povrnitvi po občinah, kamor so pristojni oni delavci.

Na Dunaju se bodo torej ti preprosti, a svojemu vladarju tako zvesti, udani ljudje vendarle lahko prepričali, da je bila neresnična ona vest, in da ni na Dunaju niti pomisli o kaki revoluciji. Z Dunaja se odpeljejo v svojo domovino.

Dovolimo naj si k tej celi stvari le eno pripombo: Le preradi nas protislovanski, zlasti pa nemški čifutski listi dolže, da škilimo Slovani preko meje, in prav posebno se očita Marusom, da simpatizirajo s svojimi sorojaki na Ruskem, da se med njimi širi protiaustrijska propaganda; naj nam navedejo ti plačani patrijoti le en slučaj iz svojih vrst, ki bi kazal tako krepak, tako neomajen patrijotičen čut, kakršnega so pokazali ti preprosti maloruski delavci.

Zaradi tatvine je bila aretirana v neki gostilni v ul. della Pietà št. 1. 18letna dekla Franciška Košuta, doma iz Podrage, stanujoča v ul. Gelsi št. 4, ker je neki Bettarel-

Odpria se je nova zaloga
izgotovljenih oblek

ALL' OPERAIO TRIESTINO

v Trstu

ul. Sette fontane 2, vogal Barriera.
Obleke za odrasle in dečke.

O dobroznanih in izbornih pekarnah in sladličarnah

JOSIP PAHOR

TRST, ulica Madennina 39, ul. Giuseppe Farini 12 (ogel ul. G. Vasari) in v ul. S. Marco se dobiva o priliki velikonočnih praznikov velika izbira maslenega kruha (pince), izgotovljenega s finim, naravnim maslom. Raznovrstne presnice. Pecivo se sprejema ob vsaki uri. — Specialiteta: vino in likerji v steklenicah.

Hans Schmidt

zobotehnik

TELEFON

TRST

št. 1085.

ul. della Zonta št. 7. I.

1925

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

Nova pekarna in sladličarna v Trstu

A. JERIČ - Trst

ul. Commerciale 328 (Pendice di Scorcola)

Priporoča cenj. občinstvu svojo novo pekarno in sladličarno. Dobi se večkrat na dan svež kruh in sladčice. Prepečene in konfektura. — Likerji in raznovrstno vino v steklenicah.

Priporoča se slavnemu občinstvu

krojač

Fran Malis

TRST, ul. Tor S. Piero 4,
(konec ul. Belvedere).

Izdeluje obleke iz angleškega blaga po dunajskem modnem kroju od 40 K dalje.

Dobro jutro! Kam pa kam?

„Grem kupit par čevljev.“ — „Ako hočete biti dobro postreženi, Vam svetujem, da greste

v ulico Riborgo št. 31

(„Al buon Operaio“)

tam dobite vsakovrstno obuvalo od najfinejše do najnavadnejše vrste po nizki ceni.“ SVOJI K SVOJIM! — Priporoča se lastnik

M. IVANČIČ.

= Povsod električna luč =

Neobhodno potrebna za spalne in bolniške sobe, klosete, temne hodnike itd. itd. Pri dnevni, več minutni uporabi več mesecev trpežna. — Baterija se lahko menja.

Cena 12 kron, nadomestna baterija kron 250.
LASTNI FABRIKAT!

F. S. Dalsasso - Trst

ulica Cassa di Risparmio št. 6.

Pošiljatev proti naprej poslanemu denarju, po povzetju 60 vin. več.

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblek

Velika izbira letnih in zimskih oblek za gospode in dečke, suknj, površnikov vseh kakovosti. — Specialiteta v veznji.

Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst

Ulica S. Giovanni št. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“.
Telefon št. 251. Rim. II.

Dr. Pečnik

(PETSCHNIGG)

Trst, via S. Caterina št. 1

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni:

8—9 & 2—3 in specialista za kožne in

-- vodne (spolne) bolezni: 11 1/2 — 1. --

POZOR!! 50.000 parov čevljev!

4 pari čevljev za samo 7 K 50 st.

Radi plačilne zadržanosti več velikih trgovnosti mi je bilo ponudeno, naj prodam veliko zalogo čevljev globoko pod proizvodno ceno. Zato prodam vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev, usnje ružavo ali črno galonirano, s predniki in močno močnimi podplat, zelo elegantna, najnovejša tasona. Velikost po številki. Vsi 4 pari stanejo samo 7 K 50.

Pošiljatev po povzetju

H. SPINGARN, eksport čevljev

Krakovo št. 240

Sme se zamenjati in se vrne denar.

Redka prilika za nakup velikega zemljišča z gostilno.

Dne 18. aprila ob 9. uri dopoldne bo de

na sodnijski dražbi

prodano na Bledu (Zagorice h. št. 2 in 42)

zemljišče

vl. št. 137 kat. obč. Želeče in sicer na lici mesta.

Zemljišče je sodnijsko cenjeno na 88 tisoč kron, vadij znaša 8000 K. Hiša ima prostore za gostilno, več sob za tuje, 2 verandi. Nadalje je del tega zemljišča še mesnica, kegljišče in gospodarsko poslopje s stanovanjem. Possestvo ima srenjske pravice, 16 njiv, 5 travnikov, 1 pašnik in 3 gozde.

Gostilno obiskujejo kmečki, delavski in obrtniški sloji, tedaj celoletni promet.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

POZOR! Skladnice se nahajajo v I. nadstr.

Novi ukradla zlate uhane z dragimi kameni v vrednosti 30 K in srajco, ki jo je imela še na sebi, ko so jo aretirali.

Neki Ivan Milič 24letni delavec, je bil aretiran, ker je v kavarni „Universo“ izpraznil žep gostom, ki so zaspali za mizami.

Vojaški begunc, ki se je hotel zastrupiti. Predvčeršnjim jutraj ob pol 8. je bil aretiran v kavarni „Alla Transalpina“ 19-letni Renato Jeralla, Tržačan, ki je dezeriral od topniškega polka v Gorici. Ko ga je stražnik gnal na policijo, mu je aretiranec izročil stekleničico strupa rekoč, da je pobegnil iz Gorice, ker je bolan in je prišel v Trst, da se tu zastrupi.

Loterijske številke, izžrebane dne 10. aprila:

Praga 52 64 45 85 66
Lvov 18 19 82 73 65

Koledar in vreme. — Danes: Leon I., papež, Rada. — Jutri: Zenon škof. Ljubomir.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 16,7 °C. Vreme včeraj: neizpremenjeno, jutraj hladno.

Vremenska napoved za Primorsko: Deloma oblačno. Deževno tujatam. Nizka temperatura. Burja različne hitrosti.

Nar. del. organizacija.

— „Narodna delavska organizacija“ v Trstu sklicuje za nedeljo, 14. aprila t. l. ob 3. popoldne javen shod na vrtu „Gospodarskega društva“ v Škedenju. Dnevni red: „Položaj slovenskega delavstva v Škedenju in okolici“.

Škedenjsko delavstvo! Poprimi se pridno agitacije, kajti nedeljski shod mora biti prava manifestacija slovenskega proletarijata v Škedenju! Centralni odbor NDO v Trstu.

— Skupina zidarjev N. D. O. sklicuje za danes dne 11. aprila ob 6:30 občni zbor v prostorih N. D. O. ul. sv. Frančiška št. 2.

Zidarji udeležite se vsi do zadnjega tega občnega zbora!

— Delavci škedenjskih plavčev in čilunice petroleja so vabljani na važen sestanek, ki se bo vršil jutri v petek, 12. t. m. točno ob 7. zvečer v prostorih „Gospodarskega društva“ v Škedenju.

Delavci! Pridite na sestanek v polnem številu, kajti razpravljati imamo zelo važna vprašanja!

Vesti iz Goriške.

Požar v Štanjelu. V nedeljo ob 11. uri zvečer je začelo goreti v hlevu restavracije gospoda Starca. V hlevu je spal brat gospodarja. Ker se je ogenj širil, ni bilo druge pomoči zanj, nego da je skočil skozi plamen do vrat, skozi katera se je rešil na plano. Pri tem se je revež seveda močno opeknil in udaril na glavo. Na gašenju so sodelovali prebivalci iz vasi in železničarji. Vendar cenijo škodo na kakih 2000 K. Starc je bil zavarovan.

Vesti iz Istre.

Ženska podr. dr. sv. Cirila in Metoda v Kozini ima v nedeljo dne 14. t. m. ob 4:30 v prostorih Ivana Deklevo svoj 11. redni letni „občni zbor“, s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav podpredsednice. 2. Poročilo tajnice. 3. Poročilo blagajnice. 4. Volitev novega odbora. 5. Vpisovanje udov. 6. Slučajnosti.

Za zabavo pa preskrbi kozinski tamburaški zbor društva „Venec“. Vabljani so vsi udje in ljubitelji CM družbe.

Iz Manžana na Pomjaščini. Naša vas, v občini pomjanski je poslala gnezdo lažonsko, da si so nje pribavali izključno Slovenci. Tu ima glasoviti župan pomjanski Bartolich — najzvestejši naših privržencev. Bilo je celo časov, ko si slovensko-narodno misleč človek niti ni upal v to vas, ako se ni hotel izpostaviti najhujšim zlostavljanjem.

V zadnje čase se je sicer obrnilo na bolje — nekaj mož in mladeničev je ustanovila slovensko bralno in pevsko društvo — ali še je tu mnogo izdajalske zalege, ki slepo sledi županu Bartolichu ter divja proti svoji lastni krvi. Še ima ta pokorni hlapec koperskih signorov tu svojo oporo. Nedavno sta on in italijanski učitelj v Pomjanu — v čisto slovenski občini — priredila v Manžanu shod, na katerem so sklenili ustanoviti tu večerno šolo z italijanskim učnim jezikom. V to šolo so zvalili možko in žensko, mlado in staro — a tudi šolsko deco pomjanske šole. Tam so jih učili tudi pesmi o Danteju in — Tripolisu. Učitelj iz Pomjana je prihajal po dvakrat na teden skozi dva tedna. Ker pa smo to prijavili okrajnemu glavarstvu, učitelje menda ni bilo več, ali ta „šola“ je nadaljevala. Dne 19. m. m. se je pa dogodilo nekaj posebnega. Ugasnila je v „šoli“ luč. Kaj se je zgodilo tam, ne vemo, vemo pa, da so dekletca jokala. Želeli bi bilo, da bi orožništvo nekoliko poizvedovalo pri otrocih samih. Med drugimi sta bili navzoči dve deklici Ivan Furlaniča, po domače Bulčeva, potem Ana, hčerka Ivana Furlaniča št. 5, potem šolski otrok Anton istega očeta, Ana, hčerka Antona Furlaniča po domače Bečiča, in šolski otrok Anton istega očeta.

Ustanoviti hočejo tudi nekako podružnico Lege in so izvoljeni v pripravljajni odbor: predsednikom občinski odbornik Anton Klaj, blagajnikom Jakob Gonjač Bordon, a tajnikom Matija Furlanič iz Brda-Manžana.

Še nekaj za naše razmere karakterističnega se je zgodilo. Ko so se nekateri močje radi teh dogodkov pritožili na okrajnem glavarstvu v Kopru, so bili na povratku sprejeti s kamenjem. Očitno je, da je kdo v Kopru telefonično obvestil one v Pomjanu, da so bili dotičniki na okrajnem glavarstvu!! Kdo je to napravil, si lahko mislimo, ali trditi ne smemo ničesar. Čudne razmere.

Proti koncu pusta so hodili „Italijani“ iz Manžana k pevskim vajam v Pomjan. Kljub prepovedi šolskega vodje so se te „vaje“ vršile v šoli. Kakih — pesmi so jih učili pri vajah, priča fakt, da so ti pevci nekega večera ob 11. ure napadli naše na vasi in nekatere tudi precej poškodovali (stvar ima sodnija v rokah), da kriče vedno Viva Dante il gran maestro, viva Tripolis, viva Istrla italiana — sploh same bojne klice. Šolski otroci kriče celo na potu v šolo o patria italiana.

Oblasti naj bi posvetile nekoliko več pažnje takim dogodkom, ki bi sicer mogli dozoreti kaj neprijetnih posledic z ozirom na dejstvo, da se tudi na Pomjaščini vedno bolj vzbuja narodna zavest in bi moglo priti danes ali jutri vsled tacihih provokacij do hudih spopadov. — Konzuli so opozorjeni.

Lovsko in strelsko društvo za Istro bo imelo v nedeljo 14. t. m. izredni občni zbor pri Sv. Antonu v prestorih g. Della-savia ob 3:30 popoldne. Dnevni red: 1.) Poročilo predsedništva; 2.) Odborovi predlogi; 3.) Določitev doplačila v društveni zaklad za na novo pristopivše člane; 4.) Izbor sedemnajstih lovcev za leto 1912/13; 5.) Slučajnosti.

DAROV!

Povodom jubilejne zbirke v prstavo 25-letnice ženske podružnice sv. CM v Trstu in njene soustanoviteljice gospice Milke Mankočeve so darovali v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani:

g. Anton Truden K 20—
g. Božidar Kastelic, Materija „ 20—
Skupaj K 40—

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Manjšo tiskano besedo se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina zunan 40 stot. Plača se takoj in ner. oddelka.

Prodaja bombazevine, slik in dečnikov Via Stadion št. 19. I. nadstropje. Ivan Klum. 343

Na prodaj so vrata, okna, železne ograje. Ulica Nuova št. 20. 784

Odda se lepa meblirana soba pri mali družini. Via Ponarea št. 8 II. vr. 2. 784

Slovenci! Ali še zdaj ne veste, da je edini Vaš fotograf ANTON JERKIČ? Trst, via delle Poste 10. — Gorica, gospoška ul. 7.

Morana, priznano sredstvo za uničenje sten. Zaloga: ulica Stadion št. 10. Naročila: Ferriera 37, Trst - Skrinjar 480

Gospica večja slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, praktična v pisarniških delih, išče službo. Ponudbe pod „Marjivost“ glavna pošta. 776

Soba in mala soba, meblirana, se odda takoj v najem. Ulica Farneto 43, I. vrata 16.

Postrežnica za nek liko ur predpolne in popoldne se išče. Naslov: ulica Luigi Galvani št. 1, pritličje na levo (nad ljudskim vrtom).

Anton Krušič, krojaški mojster v Gorici, tekalnišče Frana Josipa št. 35. Izdeluje obleke po meri v vsakem kroju. Sprejema tudi naročila izven Gorice. Pri naročilu zadostuje prava mera. V zalgi ima raznovrstno blago ter razpošilja uzorce na ogled. Cene zmerno.

Mleko

naravno in sterilizirano išče se 300 litrov s pogodbo za vsakdanji prejem s pričetkom v teku meseca.

Ponudbe z najnižjo ceno sub „Mleko“ na inseratni odevlek Edinosti.

Št. 888/12.

Natečaj.

Županstvo Dolina skupno s tukajšnjo Hranilnico in posojilnico išče

pisarniškega pomočnika,

ki je ob enem posojilniški uradnik.

Plača po dogovoru. Prošnje, opremljene s potrebnimi dokumenti je vložiti pri županstvu do 24. aprila 1912. Navede naj se tudi referenčne vire.

Službo je nastopiti meseca maja 1912.

Županstvo občine Dolina dne 6. aprila 1912.

Župan: PANGERC.

Aristide Gualco - Trst
via S. Servolo 2. — Telefon 329, Rom. VI.
Odlikovana tovarna (z zlato svetinjo)
:: plošč, teracov in umetnega kamna. ::
Sprejema vsakovrstno delo v cementu. Cene zmerno, delo točno.

Broj 1702/12.

•Natečaj.

U smislu odluke občinskega odbora od 3. aprila 1912 razpisuje se ovlme natečaj na mesto drugog občinskega lječnika sa sjelom u Matuljima ili u blizini Matulja. Godišnja plaća sa paušalom za konja ustanovljuje se prema odluci občinskog zastupstva na Kruna 4080—, izplativa u mjesečnim anticipatnim obrocima, osim toga primati će ustanovljene pristojbe za lječničke posjete.

U okružje tog lječničkog mjesta spadati će porezne občine: Matulji, Spinčići (osim sela Brnini, Beliči i Cari), Bregi, Perenići, Pabri, Kučeli, Dolnji i Gornji Rukavac, Trinajstići, Jušići, Jurdani, Puži, Zvoneča, Brdud mali i veli, sela Dolčić i Frlanija u Rubešovoj.

Lječnik biti će dužan bezplatno lječiti posve siromašne, dočim će mu putni trošak biti izplaćen iz občinske blagajne, a kao zdravstveni organ občine voditi zdravstveno uređivanje.

Službena pogodba, koja se može uviditi kod potpisanoj sklopiti će se sa lječnikom iza imenovanja istoga po občinskom zastupstvu.

Natjecatelji imaju podnesti potpisanoj svoje molbe do 1. maja 1912, obloživ ih diplomom sveukupnog lječništva, svjedočbama o dosadanjem službovanju i državljanstvu te poznavanju hrvatskoga kao uređovnog jezika.

Občinsko poglavarstvo Kastav, dne 5. aprila 1912.

Načelnik: Jelušić.

TEODOR KORN
Trst, ul. Miramar št. 65
Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.
PREJEMAJO SE VSAKOVRSNA DELA IN POPRAVE PO NIZKIM CENAM.
:: Delo dobro in zajamčeno. ::
Telef. 25-26. Poslovodja: Franjo Jenke.

Priporočam cenjenemu občinstvu svojo
novo brivnico
nahajajočo se
via S. Francesco d'Assisi št. 54, Trst
udani Peter Kalabro.

„TRIBUNA“ „SPLINDA“
najlažja dvokolesa amerik. tipa so došla v velikanskem številu v Gorico, Stolina ulica 2-4.

V Sežani je nova zaloga biciklov, motociklov tovarne Poch v Graecu. Zastopnik Alojz Kineze. Prodaja tudi na oborožje ter zamenjuje stare bicikle z novimi proti doplačilu. 466

Salumeria - Buffet

Trst, via Carlo Ghega št. 8.

Vsakovrstno prekajeno meso, kuhano in surovo. Izvrsno vino, črno in belo. Prvovrstno pivo.

Priporoča se za obilen obisk

JAKOB VOLPIN.

Posojilnica in hranilnica v Kopru

vnkružena zadruga z neomej. poroštvom

vsled nesklepčnosti za dne 4. t. m.

določene glavne skupščine

vabi ponovno ga

glavno skupščino

ki bo

v posojilniških prostorih v Kopru

dne 25. malega travna 1912

ob 9 ih zjutraj s sledečimi točkami:

1. poročilo načelstva,
2. poročilo nadzorstva,
3. poročilo revizije,
4. odobrenje računov, vporaba dobička,
5. prememba pravil,
6. volitev načelstva in nadzorstva,
7. slučajnosti.

Načelstvo.

Hranilnica in posojilnica v Dolini

registrovana zadruga z neomejeno zavezo vabi na

redni občni zbor

ki se vrši

v nedeljo dne 12. aprila t. l. ob

4. uri popoldne

v prostorih istega društva.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Potrditev računskega zaključka za četrtu upravno leto 1911.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Sprememba pravil.
8. Slučajnosti.

Opomba. Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se bo vršil drugi občni zbor pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom, ki bo sklepčen veljavno ob vsakem številu navzočih članov.

Načelstvo.

Od danes naprej

radi požarja

vse blago, katero se nahaja

v manufakt. trgovini

Karl Andrejčič

v Trstu, ulica Malcanton št. 10

se bode prodajalo

po zelo nizkih cenah.

Odprto od 9. do 1. in od 3. do 7. popol.